

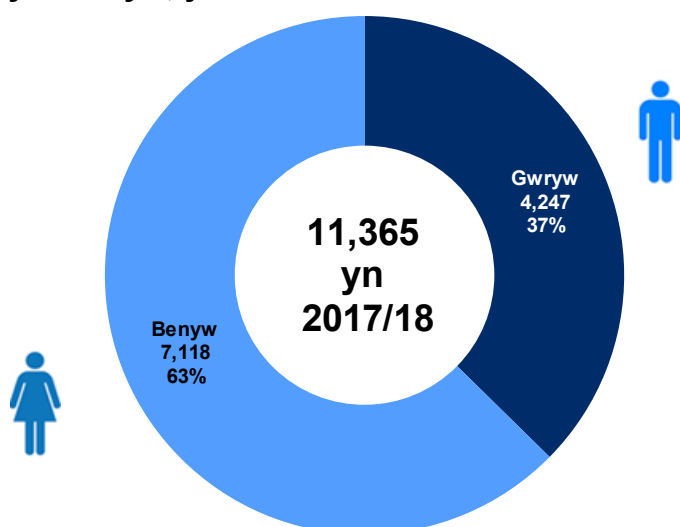
28 Mawrth 2019
SFR 18/2019

Cwrsela i Blant a Phobl Ifanc, 2017/18

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru ddarparu gwasanaethau cwsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed ar safle pob ysgol uwchradd y mae'n ei chynnal a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. Yn ychwanegol, gall awdurdod lleol gynnig gwasanaethau cwsela mewn lleoliadau eraill, e.e. mewn ysgolion annibynnol, colegau addysg bellach neu mewn cyfleusterau cymunedol eraill.

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddienw am eu gwasanaethau cwsela i Lywodraeth Cymru. Mae'r data hyn yn llywio'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau cwsela ar gyfer plant a phobl ifanc yng Nghymru.

Siart 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwsela yng Nghymru, yn ôl rhyw, yn 2017/18

- Roedd 85 y cant o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwsela yn 2017/18 rhwng grwpiau oedran blwyddyn 7 ac 11.
- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am bron hanner yr holl atgyfeiriadau.
- Materion teuluol oedd y mater amlycaf a gyflwynwyd a'r prif fater.

Ynglŷn â'r datganiad hwn

Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r gwasanaethau cwsela a ddarperir gan awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl ifanc.

Mae'r data a ddangosir ar gyfer Cymru, ac ar lefel awdurdod lleol.

[Ailgyflwynwyd Sgôr craidd YP](#) gan fod pob awdurdod lleol wedi cyflwyno data cymharol.

Yn y datganiad hwn

Rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd 3

Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion 10

Sgôr Craidd YP Cyfartalog 14

Atgyfeirio achosion ymlaen 16

Sesiynau cwsela a fynychwyd 17

Gwybodaeth allweddol am ansawdd 18

Cynnwys

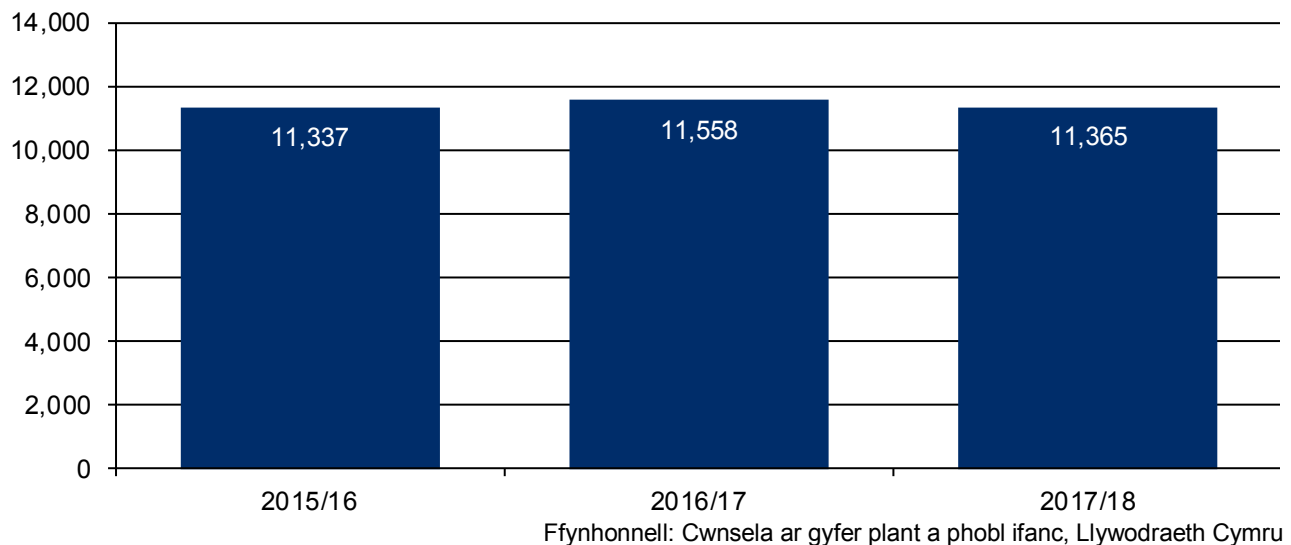
	Page
Adran 1 Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd	3
Siart 2 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	3
Siart 3 Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion 10-18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18	4
Tabl 1 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18	5
Siart 4 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad	6
Siart 5 Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2017/18	7
Siart 6 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol	8
Siart 7 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2017/18	9
Tabl 2 Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig	9
Adran 2 Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion	10
Siart 8 Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	10
Tabl 3 Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	11
Siart 9 Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	12
Tabl 4 Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	13
Adran 3 Sgôr Craidd YP Cyfartalog	14
Siart 10 Gwelliant ar gyfartaledd yn Sgôr Craidd YP ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2017/18	14
Tabl 5 Sgôr Craidd YP ar gyfartaledd ar gyfer plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2017/18	15
Adran 4 Atgyfeiriadau ymlaen	16
Siart 11 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	16
Tabl 6 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2017/18	16
Adran 5 Sesiynau cwnsela a fynychwyd	17
Siart 12 Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	17
Siart 13 Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18	17
Gwybodaeth allweddol am ansawdd	18

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb â chynghorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae'r holl siartiau a thablau isod yn ymwneud â chwnsela wyneb yn wyneb yn unig.

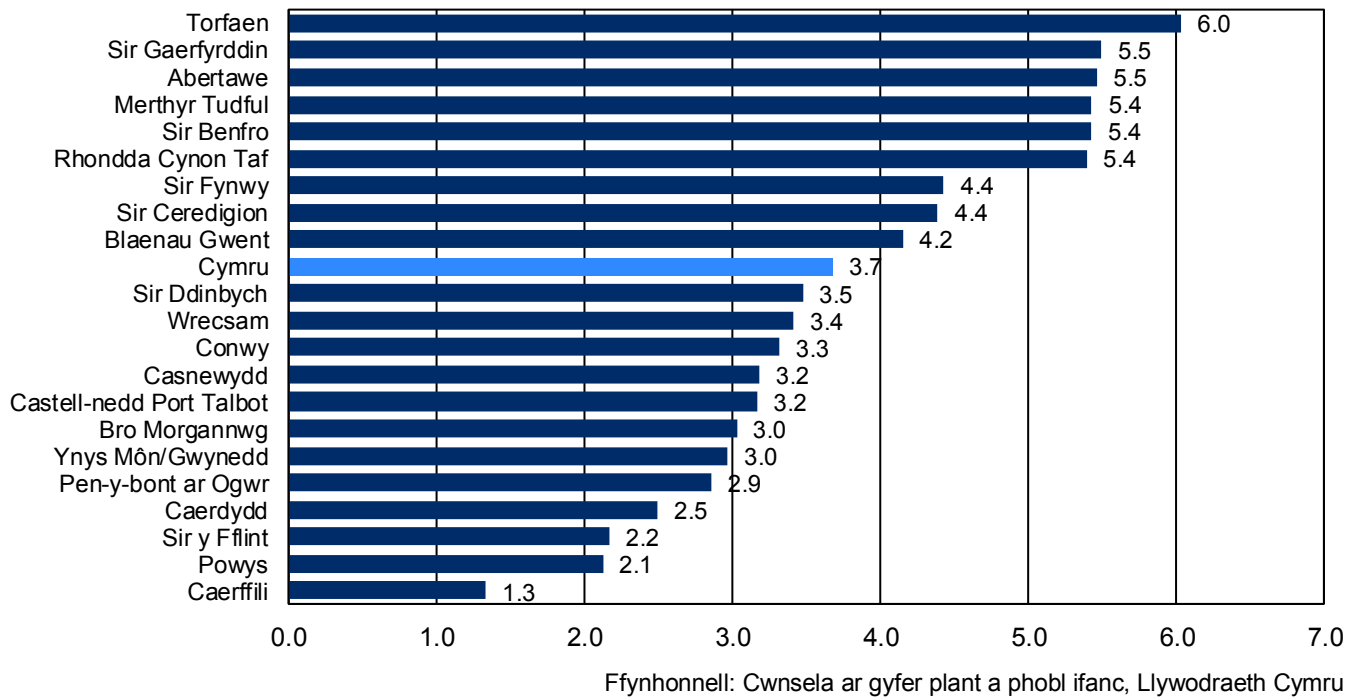
Adran 1: Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd

Siart 2: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru

- Cafodd 11,365 o blant a phobl ifanc wasanaethau cwnsela yn 2017/18, sydd yn debyg i'r ddwy flynedd flaenorol.
- Merched oedd 63 y cant, neu 7,118, o'r 11,365 o blant a gafodd eu cwnsela yn 2017/18, o gymharu â 37 y cant, neu 4,247, o fechgyn (Siart 1).
- Mae'r rhaniad rhwng y rhywiau, sef 63 y cant o ferched a 37 y cant o fechgyn, yn debyg i'r ddwy flynedd flaenorol.

Siart 3: Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion rhwng 10 a 18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18 (a)

(a) Daw'r amcangyfrifon poblogaeth o amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 2017 y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

- Cafodd 3.7 o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18.
- Yn Nhorfaen y gwelwyd y gyfradd uchaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (6.0 yn 2017/18, Siart 3).
- Yn Abertawe hefyd y gwelwyd y nifer mwyaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (1,298 yn 2017/18, Tabl 1).
- Yng Nghaerffili y gwelwyd y gyfradd isaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (1.3 yn 2017/18, Siart 3).
- Yng Nghaerffili y gwelwyd y nifer lleiaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (250 yn 2017/18, [Tabl 1](#)).

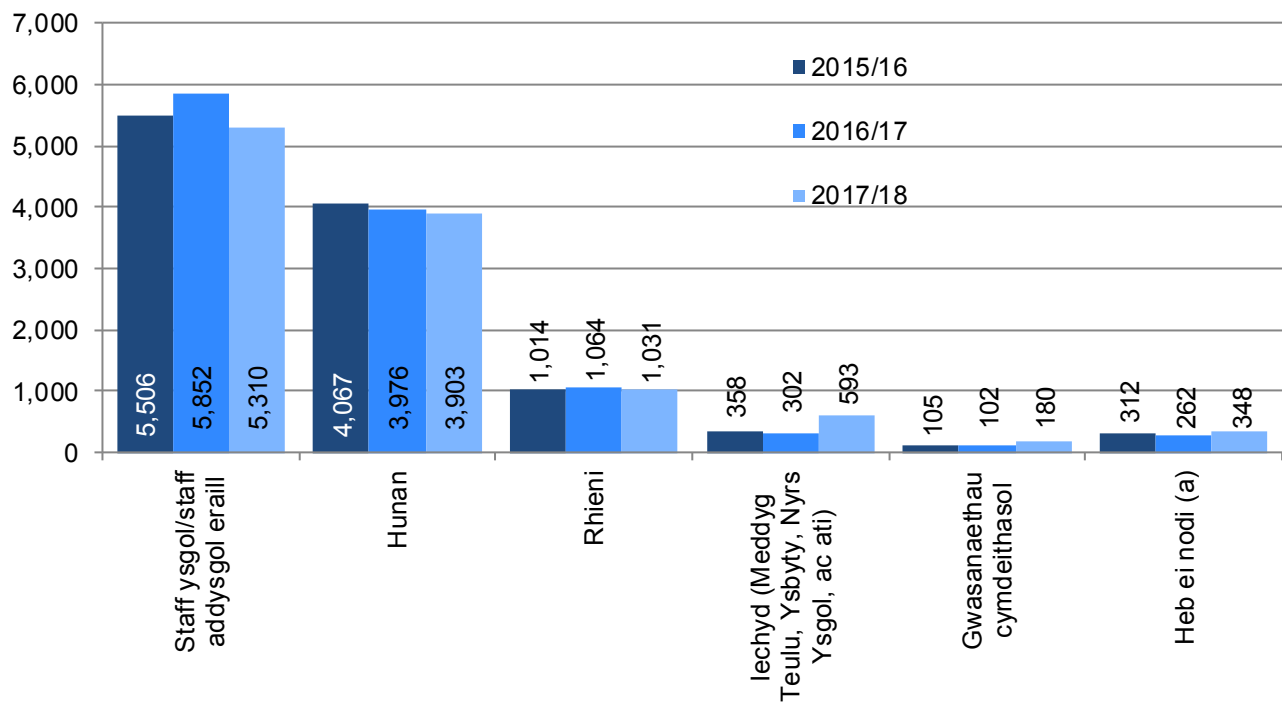
Tabl 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18

Awdurdod Lleol	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
Ynys Môn/Gwynedd	205	336	541
Conwy	179	183	362
Sir Ddinbych	137	195	332
Sir y Fflint	113	232	345
Wrecsam	173	301	474
Powys	102	171	273
Sir Ceredigion	106	179	285
Sir Benfro	240	429	669
Sir Gaerfyrddin	393	634	1,027
Abertawe	467	831	1,298
Castell-nedd Port Talbot	160	282	442
Pen-y-bont ar Ogwr	160	253	413
Bro Morgannwg	158	253	411
Caerdydd	280	578	858
Rhondda Cynon Taf	504	790	1,294
Merthyr Tudful	131	195	326
Caerffili	118	132	250
Blaenau Gwent	103	175	278
Torfaen	193	365	558
Sir Fynwy	146	273	419
Casnewydd	179	331	510
Cymru	4,247	7,118	11,365

Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Noder: darparwyd cwnsela ar-lein gan Bowys i 181 o blant a phobl ifanc, a gan Gaerdydd i 136 blant a phobl ifanc rhwng 11 ac 18 oed.

Siart 4: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad

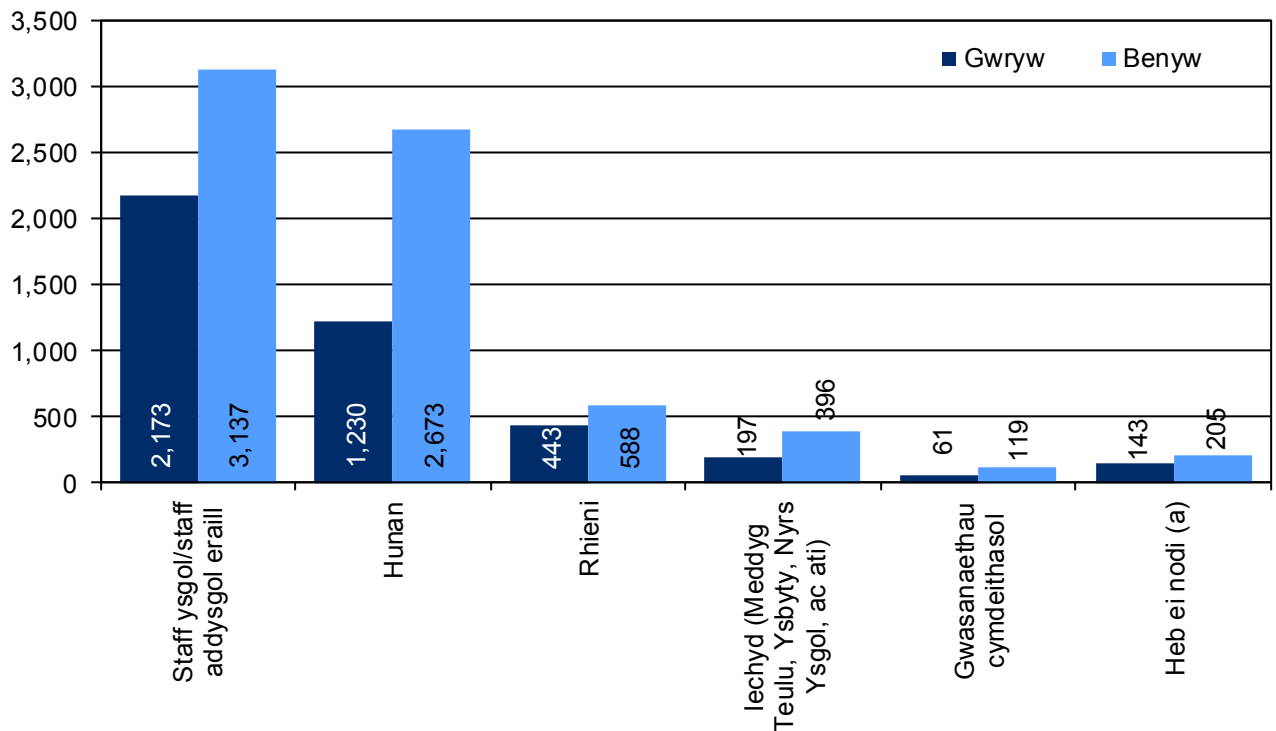

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Mae heb ei nodi yn cynnwys y categorïau 'Dewis peidio dweud', 'Ddim yn hysbys' ac 'Arall'.

- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am hanner yr holl atgyfeiriadau (47 y cant) yn 2017/18. Hunanatgyfeiriad oedd yr ail fath mwyaf cyffredin o atgyfeiriad (34 y cant) yn 2017/18, ac yna atgyfeiriad gan rieni (9 y cant).
- Gostyngodd atgyfeiriadau gan staff ysgol a staff addysg eraill y mwyaf o'i gymharu â'r llynedd. Mae atgyfeiriadau gan wasanaethau iechyd wedi dyblu bron a chynyddodd y rhai o'r gwasanaethau cymdeithasol dri chwarter o'i gymharu â'r llynedd.

Siart 5: Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2017/18

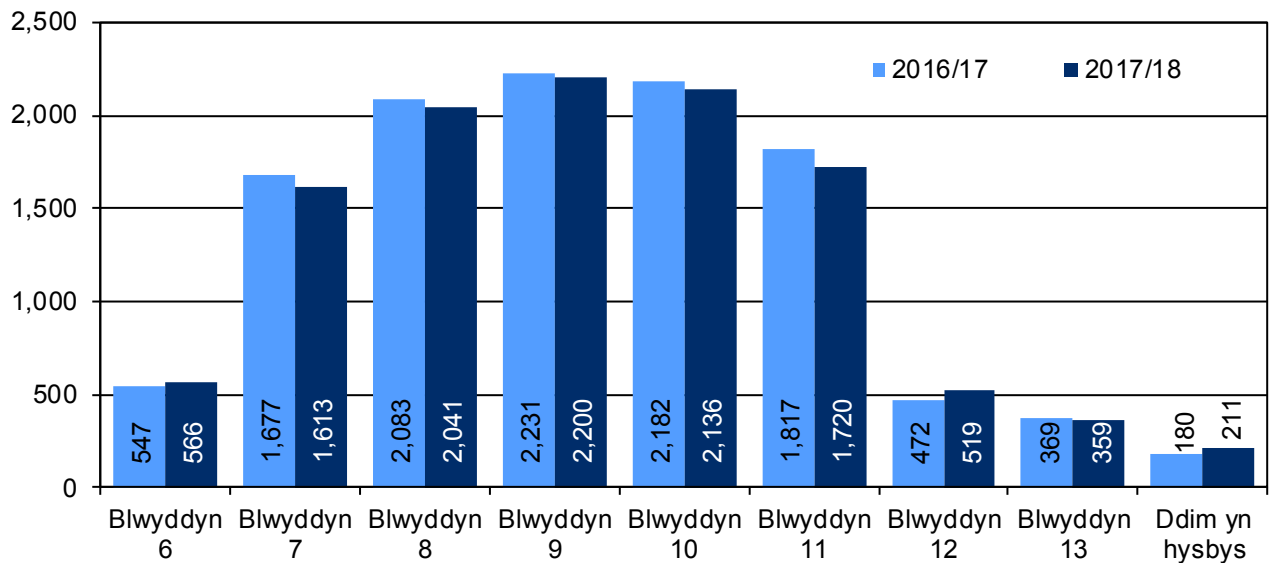

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Mae heb ei nodi yn cynnwys y categorïau 'Dewis peidio dweud', 'Ddim yn hysbys' ac 'Arall'.

- Roedd y bechgyn a'r merched a oedd yn mynychu gwasanaethau cwnsela yn arddangos tuedd debyg o ran y modd y cawsant eu hatgyfeirio, gydag atgyfeiriad gan staff ysgol yn fwyaf cyffredin, ac yna hunanatgyfeiriad, a hynny ar gyfer y bechgyn a'r merched.
- Fodd bynnag, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio gan staff ysgol a staff addysgol eraill (51 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn ferched (44 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd).
- I'r gwrthwyneb, roedd merched yn fwy tebygol o'u hatgyfeirio eu hunain (38 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn (29 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd).

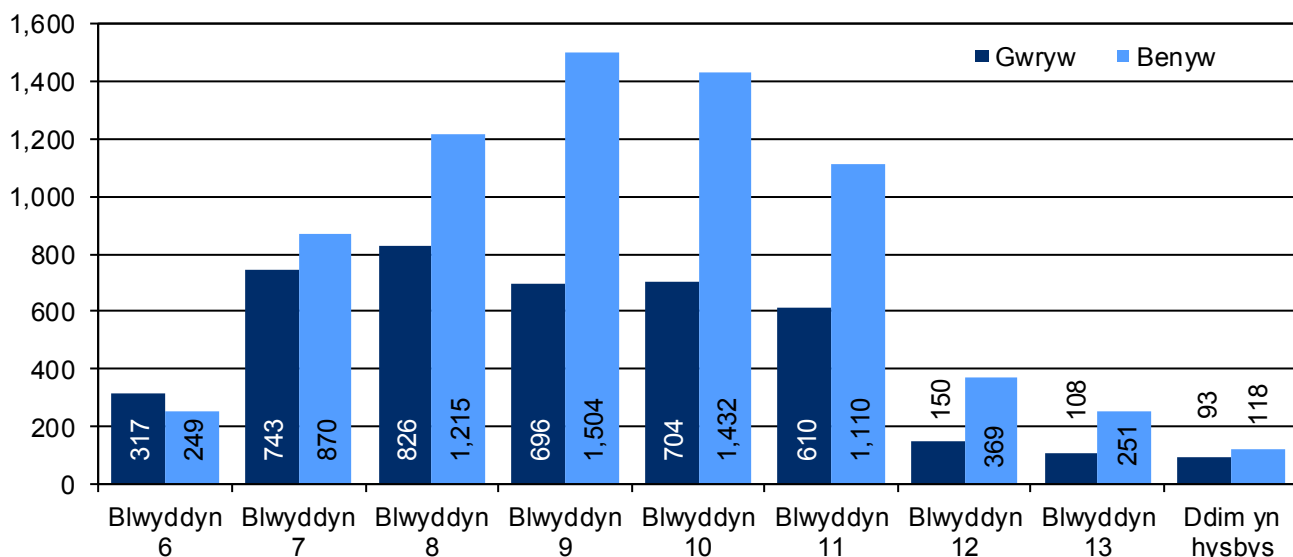
Siart 6: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 9 (mae rhan fwyaf o'r plant o oedran 13-14 ac yn cael eu hasesu ar yng Nghyfnod Allweddol 3) y gwelwyd y nifer uchaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yna grŵp oedran Blwyddyn 10, yn 2017/18. Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 13 (hynny yw, y bobl ifanc hynny yn y chweched dosbarth neu sydd wedi gadael yr ysgol) y gwelwyd y nifer isaf.
- Roedd grŵp oedran Blwyddyn 9 yn cyfrif am 19 y cant o'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn 2017/18.
- Roedd 85 y cant o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn 2017/18 rhwng grwpiau oedran blwyddyn 7 ac 11.
- Bu cynnydd bach yn y nifer o blant a phobl ifanc blwyddyn 6 neu 12 yn derbyn cwnsela o'i gymharu â llynedd. Bu gostyngiad bach yn y nifer yn derbyn cwnsela ym mhob grŵp blwyddyn arall.

Siart 7: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2017/18

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd mwy o ferched na bechgyn a gafodd eu cwnsela yn yr holl grwpiau blwyddyn, ac eithrio grŵp oedran Blwyddyn 6.
- O flwyddyn 7 i flwyddyn 11 parhaodd nifer y bechgyn a oedd yn mynychu sesiynau cwnsela yn gymharol sefydlog, gyda rhwng 600 a 850 ym mhob grŵp blwyddyn. Fodd bynnag, cynyddodd nifer y merched yn sylweddol o flwyddyn 7 i flwyddyn 9 o'i gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn, gan gyrraedd y nifer uchaf ym mlwyddyn 9 o 1,504 o ferched.

Tabl 2: Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig

Cefndir ethnig	2015/16		2016/17		2017/18	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Gwyn	10,827	95.5	10,999	95.2	10,838	95.4
O Dras Cymysg	217	1.9	222	1.9	231	2.0
Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig	94	0.8	122	1.1	128	1.1
Du neu Ddu Prydeinig	47	0.4	44	0.4	45	0.4
Tsieineaidd neu Dsieineaidd Prydeinig	13	0.1	12	0.1	17	0.1
Unrhyw gefndir ethnig arall	71	0.6	68	0.6	60	0.5
Anhysbys	68	0.6	91	0.8	46	0.4
Cyfanswm	11,337	100.0	11,558	100.0	11,365	100.0

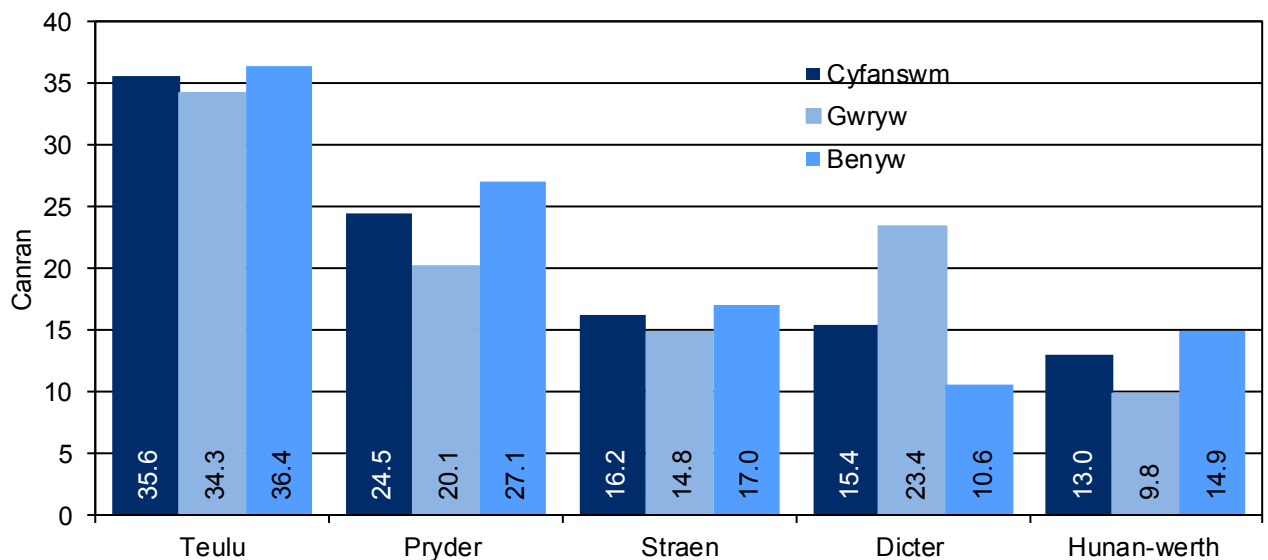
Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd mwyafrif (95 y cant) y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ystyried eu hunain yn wyn yn 2017/18. Mae'r dosbarthiad a welir yn Nhabl 2 fwy neu lai yn cynrychioli'r dosbarthiad o bobl ifanc yn y boblogaeth ysgol ehangach.

Adran 2: Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion

Mater a gyflwynir yw'r rheswm pam y mae cleient yn hunanatgyfeirio at gwnselydd. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela, ynghyd â'r pum mater mwyaf cyffredin a gyflwynwyd.

Siart 8: Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Cofnodwyd materion a gyflwynwyd ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yng Nghymru. Y math mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio oedd materion teuluol, a oedd yn berthnasol i oddeutu traean y plant a'r bobl ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yn 2017/18 (36 y cant). Materion yn ymwneud â dicter oedd yr ail fath mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio (25 y cant yn 2017/18).
- Y math mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio ar gyfer bechgyn a merched oedd materion teuluol.
- O'r materion mwyaf cyffredin eraill a gyflwynwyd a chofnodwyd, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion dicter, tra roedd merched yn fwy tebygol na bechgyn i gael eu hatgyfeirio oherwydd pryder, straen neu hunanwerth.
- Y pedwerydd mater uchaf a gyflwynwyd ar gyfer bechgyn oedd materion ymddygiadol (18 y cant) a'r pumed mater uchaf ar gyfer merched oedd perthnasoedd (14 y cant) yn Nhabl 3.

Tabl 3: Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18 (a)

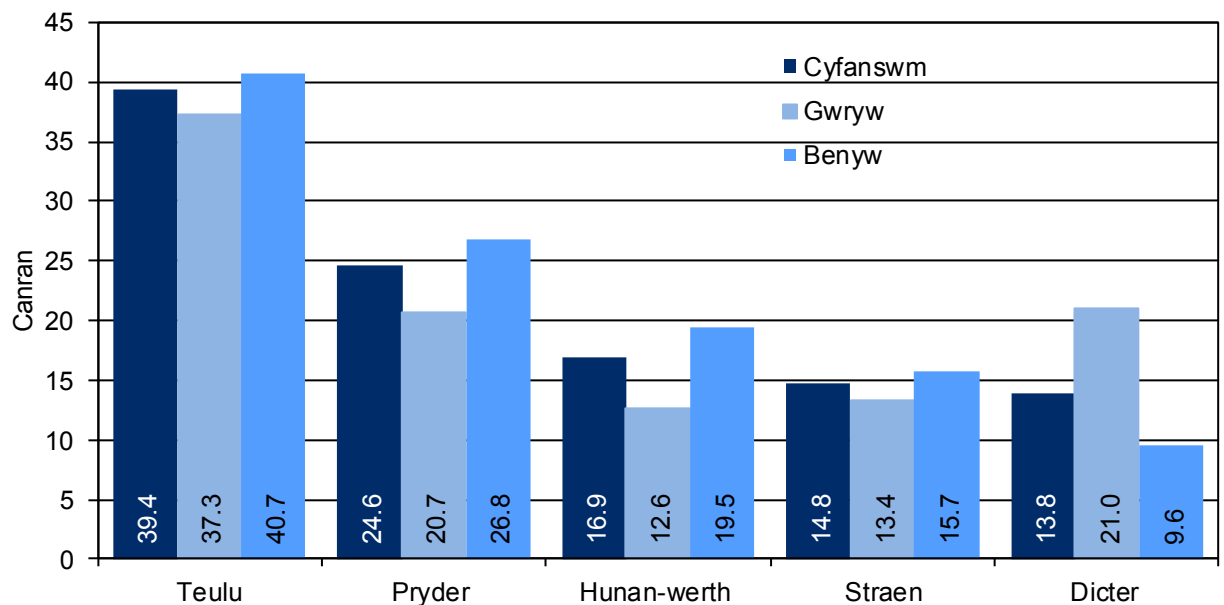
Materion a gyflwynwyd adeg atgyfeirio	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,456	34.3	2,588	36.4	4,044	35.6
Pryder	854	20.1	1,931	27.1	2,785	24.5
Straen	630	14.8	1,210	17.0	1,840	16.2
Dieter	994	23.4	753	10.6	1,747	15.4
Hunan-werth	416	9.8	1,064	14.9	1,480	13.0
Ymddygiadol	782	18.4	585	8.2	1,367	12.0
Perthnasoedd ag eraill	392	9.2	967	13.6	1,359	12.0
Iselder	351	8.3	765	10.7	1,116	9.8
Profedigaeth	425	10.0	675	9.5	1,100	9.7
Bwlio	321	7.6	490	6.9	811	7.1
Hunan-niwed	151	3.6	652	9.2	803	7.1
Academaidd	181	4.3	261	3.7	442	3.9
Hunanladdiad	179	4.2	244	3.4	423	3.7
Arall	140	3.3	273	3.8	413	3.6
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	108	2.5	229	3.2	337	3.0
Perthynas â chariad	69	1.6	178	2.5	247	2.2
Salwch	81	1.9	140	2.0	221	1.9
Perthnasoedd ag athrawon	104	2.4	115	1.6	219	1.9
Cam-drin domestig	49	1.2	99	1.4	148	1.3
Anhwylerau bwyta	22	0.5	112	1.6	134	1.2
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	46	1.1	70	1.0	116	1.0
Ddim yn hysbys	44	1.0	55	0.8	99	0.9
Cyfrifoldeb gofalu	19	0.4	74	1.0	93	0.8
Materion trawsrywioldeb	25	0.6	44	0.6	69	0.6
Camddefnyddio sylweddau	28	0.7	34	0.5	62	0.5
Pryderon ariannol/tlodi	18	0.4	25	0.4	43	0.4
Arall (a)	7	0.2	23	0.3	30	0.3
Ddim yn hysbys	9	0.2	3	0.0	12	0.1

Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

Prif fater yw'r mater(ion) sylfaenol a nodir yn ystod y broses gwnsela. Er enghraifft, efallai mai dicter yw'r mater a gyflwynir gan berson ifanc, ond trwy'r broses gwnsela, efallai y daw ef/hi i sylweddoli mai'r prif fater yw perthnasoedd teuluol. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela mewn perthynas â phob un o'r pum prif fater mwyaf cyffredin.

Siart 9: Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Materion teuluol oedd y math mwyaf cyffredin o brif fater, gan effeithio ar bron pedwar o bob deg (39 y cant) o'r plant a'r bobl ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yn 2017/18. Materion yn ymwneud â pryder (25 y cant) a hunan-werth (17 y cant) oedd y mathau mwyaf cyffredin nesaf o brif fater yn 2017/18.
- Fel yn achos y materion a gyflwynwyd, materion teuluol oedd y math mwyaf cyffredin o brif fater ar gyfer bechgyn a marched.
- O'r prif faterion mwyaf cyffredin eraill a chofnodwyd, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion dicter, tra roedd merched yn fwy tebygol na bechgyn i gael eu hatgyfeirio oherwydd pryder, straen neu hunanwerth.
- Y pedwerydd prif fater uchaf ar gyfer bechgyn oedd materion ymddygiadol (16 y cant) a'r pumed mater uchaf ar gyfer merched oedd perthnasoedd (15 y cant) yn Nhabl 4.

Tabl 4: Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2017/18

Materion sydd wedi codi pan gânt eu hatgyfeirio	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,584	37.3	2,897	40.7	4,481	39.4
Pryder	880	20.7	1,911	26.8	2,791	24.6
Hunan-werth	534	12.6	1,387	19.5	1,921	16.9
Straen	567	13.4	1,117	15.7	1,684	14.8
Dictor	893	21.0	681	9.6	1,574	13.8
Perthnasoedd ag eraill	476	11.2	1,035	14.5	1,511	13.3
Ymddygiadol	684	16.1	434	6.1	1,118	9.8
Profedigaeth	403	9.5	660	9.3	1,063	9.4
Iselder	298	7.0	615	8.6	913	8.0
Bwllo	331	7.8	462	6.5	793	7.0
Hunan-niwed	132	3.1	561	7.9	693	6.1
Arall	170	4.0	306	4.3	476	4.2
Academaidd	167	3.9	270	3.8	437	3.8
Hunanladdiad	105	2.5	204	2.9	309	2.7
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	81	1.9	226	3.2	307	2.7
Perthnasoedd ag athrawon	143	3.4	141	2.0	284	2.5
Perthynas â chariad	80	1.9	186	2.6	266	2.3
Salwch	83	2.0	141	2.0	224	2.0
Ddim yn hysbys	85	2.0	131	1.8	216	1.9
Anhwylderau bwyta	31	0.7	109	1.5	140	1.2
Cam-drin domestig	38	0.9	88	1.2	126	1.1
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	42	1.0	81	1.1	123	1.1
Cyfrifoldeb gofalu	26	0.6	65	0.9	91	0.8
Materion trawsrywioldeb	27	0.6	53	0.7	80	0.7
Pryderon ariannol/tlodi	20	0.5	43	0.6	63	0.6
Camddefnyddio sylweddau	21	0.5	26	0.4	47	0.4
Other	7	0.2	24	0.3	31	0.3
Not Known	*	*	*	*	8	0.1

Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

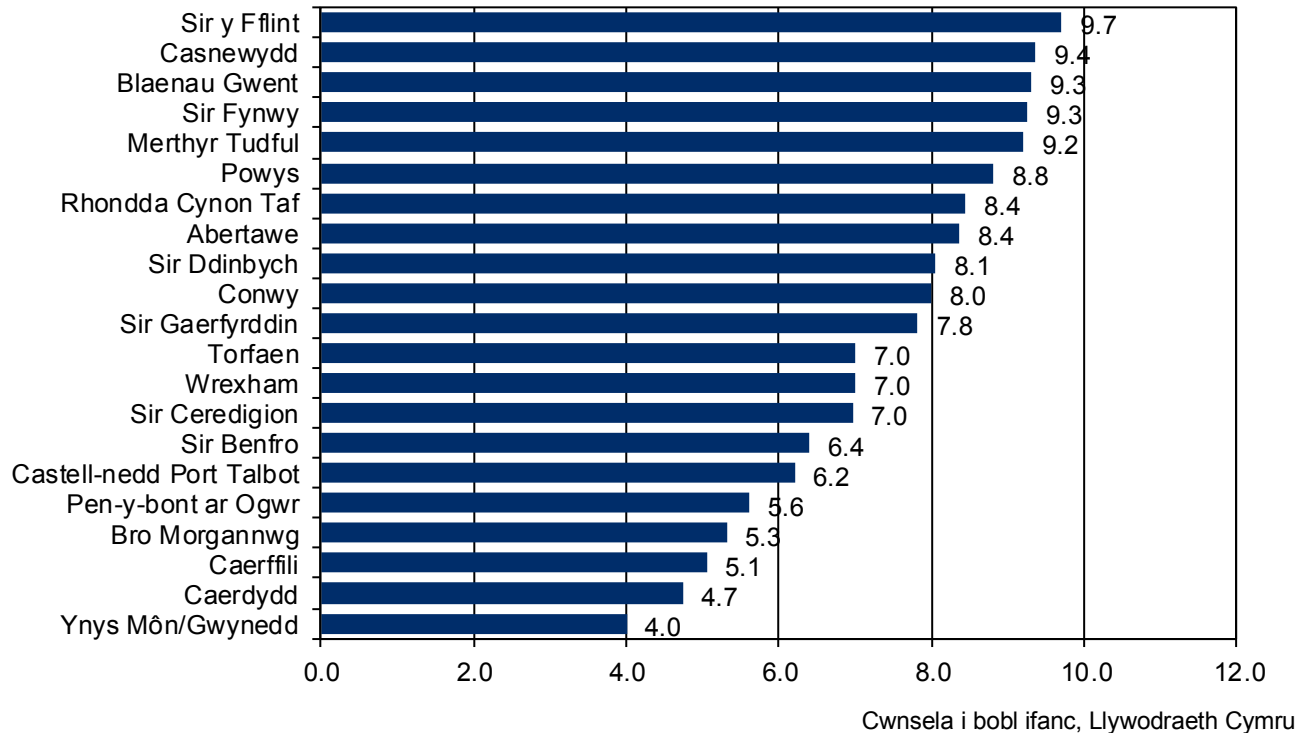
(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

* Mae'r eitem ddata wedi'i hatal oherwydd datgeliad

Adran 3: Sgôr Craidd YP Cyfartalog

Mae Craidd YP yn fesur o drallod seicolegol a adroddwyd gan bobl ifanc, cyn ac ar ôl cwnsela. Am wybodaeth bellach ar y ffurflen a gwblhawyd gan bobl ifanc, cyfeiriwch at y ddolen ganlynol: [Ffurflen](#)

Siart 10: Gwelliant ar gyfartaledd yn Sgôr Craidd YP ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2017/18

- Yn Sir y Fflint oedd y gwelliant cyfartalog mwyaf yn Sgôr Craidd YP ymysg plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yn 2017/18 (gwelliant yng nghanran Sgôr Craidd YP o 9.7, Siart 10).
- Yn Sir Fôn a Gwynedd oedd y gwelliant cyfartalog lleiaf yn Sgôr Craidd YP ymysg plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yn 2017/18 (gwelliant yng nghanran Sgôr Craidd YP o 4.0, Siart 10).

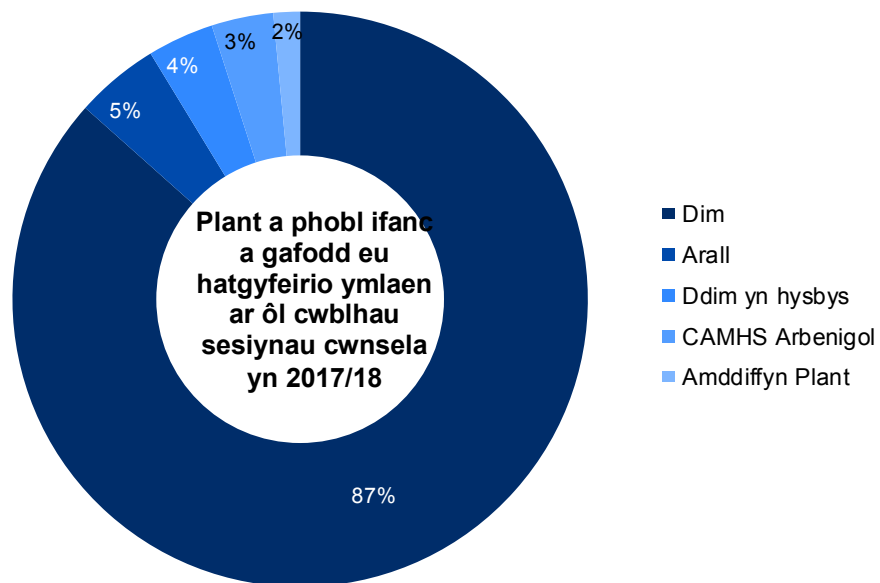
Tabl 5: Sgôr Craidd YP ar gyfartaledd ar gyfer plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2017/18

Awdurdod lleol	Sgôr gyfartalog ar y dechrau	Sgôr cyfartalog ar y diwedd	Gwelliant cyfartalog yn y sgôr
Ynys Môn/Gwynedd	16.5	12.5	4.0
Conwy	17.9	9.9	8.0
Sir Ddinbych	18.3	10.3	8.1
Sir y Fflint	18.2	8.5	9.7
Wrecsam	19.0	12.0	7.0
Powys	18.9	10.1	8.8
Sir Ceredigion	20.0	13.1	7.0
Sir Benfro	18.7	12.3	6.4
Sir Gaerfyrddin	19.7	11.8	7.8
Abertawe	20.9	12.5	8.4
Castell-nedd Port Talbot	19.3	13.1	6.2
Pen-y-bont ar Ogwr	17.7	12.0	5.6
Bro Morgannwg	18.3	13.0	5.3
Caerdydd	19.6	14.9	4.7
Rhondda Cynon Taf	19.4	11.0	8.4
Merthyr Tudful	20.0	10.8	9.2
Caerffili	16.1	11.0	5.1
Blaenau Gwent	18.1	8.8	9.3
Torfaen	21.5	14.5	7.0
Sir Fynwy	23.0	13.8	9.3
Casnewydd	22.8	13.4	9.4

Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Adran 4: Atgyfeiriadau ymlaen

Siart 11: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2017/18

Ffynhonnell:

Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Casglwyd gwybodaeth am atgyfeiriadau ymlaen ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela. Nid oedd angen i fwyafrif y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela gael eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela (87 y cant yn 2017/18, Siart 10).
- Roedd merched yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio ymlaen (10.4 y cant yn 2017/18) yn dilyn cwblhau eu cwnsela na eu cyfoedion a oedd yn fechgyn (8.5 y cant yn 2017/18).
- Atgyfeiriwyd 3.5 y cant o blant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela ymlaen i'r Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc (CAMHS) yn 2017/18.
- Atgyfeiriwyd 3.8 y cant o ferched a dderbyniodd gwnsela ymlaen i CAHMS, o'i gymharu â 2.9 y cant o fechgyn yn 2017/18.

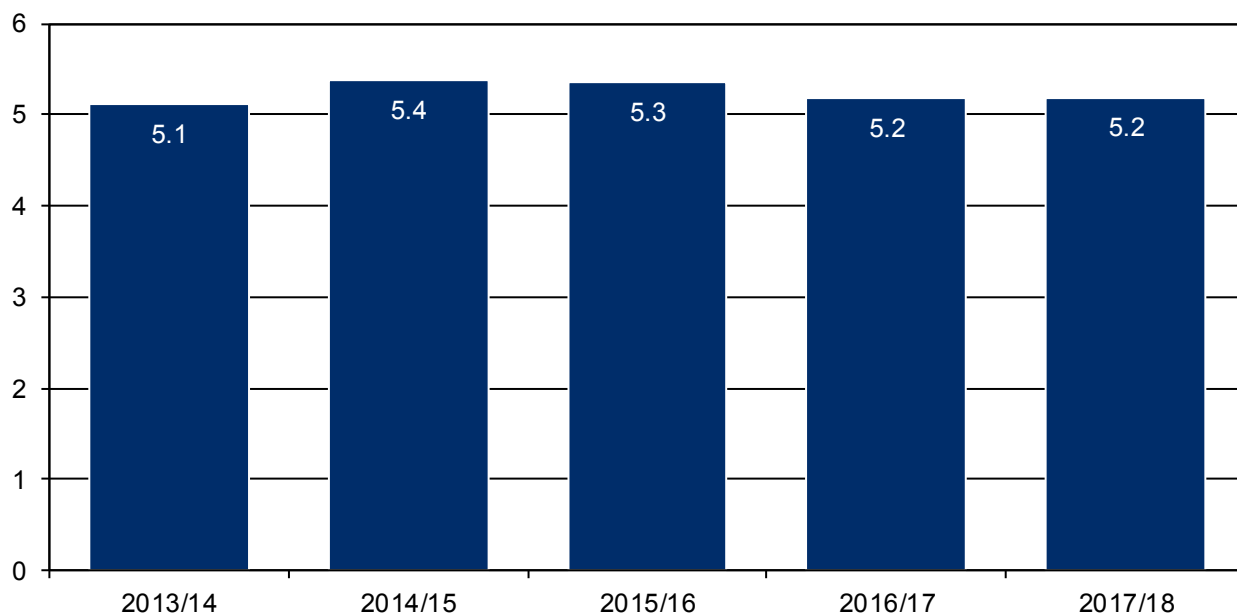
Tabl 6: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2017/18

	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Atgyfeirio'r bobl ifanc						
CAMHS Arbenigol	123	2.9	272	3.8	395	3.5
Amddiffyn Plant	42	1.0	128	1.8	170	1.5
Arall	198	4.7	338	4.7	536	4.7
Dim	3,733	87.9	6,107	85.8	9,840	86.6
Ddim yn hysbys	151	3.6	273	3.8	424	3.7
Cyfanswm	4,247	100.0	7,118	100.0	11,365	100.0

Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Adran 5: Sesiynau cwnsela a fynychwyd

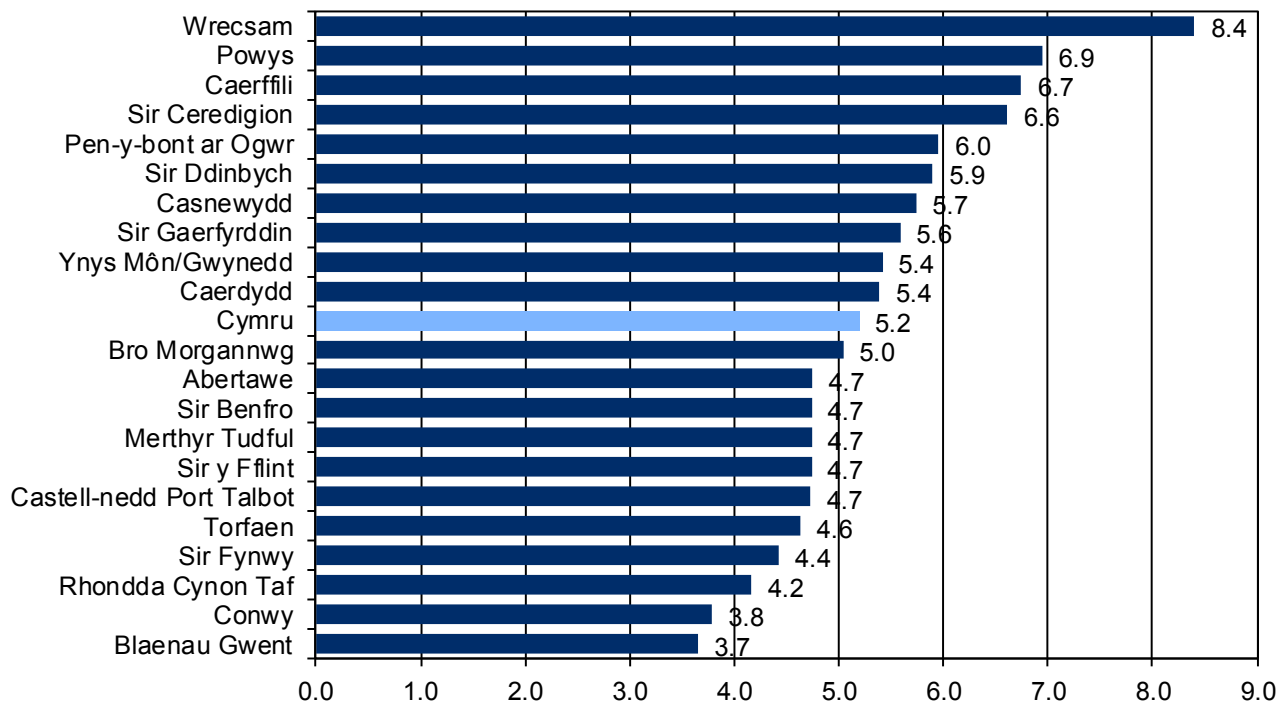
Siart 12: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl a gafodd eu cwnsela yng Nghymru

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru oedd 5.2 yn 2017/18, yr un peth a 2016/17.

Siart 13: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2017/18

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Mae cryn wahaniaethau yn y nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela fesul awdurdod, o 3.7 sesiwn yn Blaenau Gwent i 8.4 sesiwn yn Wreccsam.

Gwybodaeth Allweddol am Ansawdd

Cyd-destun polisi a gweithredol

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb â hyngorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Lleol ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar safle pob ysgol uwchradd y mae'n ei gynnal. Yn ogystal gall Awdurdod Lleol gynnig gwasanaethau cynghori mewn lleoliadau eraill, e.e. mewn ysgolion annibynnol neu mewn canolfan gymunedol leol, canolfan ieuencid neu gyfleuster cymunedol arall ar gyfer pobl ifanc nad ydynt yn yr ysgol a / neu'n dymuno cael cwnsela y tu allan i leoliad addysg ffurfiol.

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn pennu cynigion i gryfhau safonau ysgolion, gwella penderfyniadau lleol, a lleihau cymhlethdod. O dan Adran 92 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwasanaethau cwnsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. O dan Adran 93, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddienw am y gwasanaethau cwnsela hyn i Lywodraeth Cymru, yn unol â chyfarwyddyd a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru o dan Adran 93 o Ddeddf 2013.

Lle bo awdurdod lleol wedi trefnu i unigolyn ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar ei ran, rhaid i'r awdurdod roi copi i'r unigolyn o gyfarwyddyd Gweinidogion Cymru, a rhaid i'r unigolyn hwnnw gasglu'r wybodaeth sy'n angenrheidiol i gydymffurfio â'r cyfarwyddyd, a'i chyflwyno i'r awdurdod lleol.

Mae rhagor o wybodaeth am Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar gael trwy ddilyn y ddolen isod:

[Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion \(Cymru\) 2013](#)

Ffynhonnell ddata a chwmpas

Mae hwn yn gasgliad blynyddol sy'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ddarparu i Lywodraeth Cymru.

Mae awdurdodau lleol Ynys Môn a Gwynedd yn darparu ffiurflen casglu data ar y cyd, felly ni ellir dangos y data ar gyfer yr awdurdodau hyn ar wahân.

Mae'r ffigurau yn seiliedig ar nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd sesiynau cwnsela wyneb yn wyneb ac a gwblhaodd y sesiynau hynny yn ystod y cyfnod.

Mae grŵp oedran y plant a'r bobl ifanc hynny a gafodd eu cwnsela yn seiliedig ar eu blwyddyn ysgol yn hytrach na'u hoedran gwirioneddol. Noder nad yw'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ddisgyblion ysgol. Lle bo hyn yn wir, mae'r plant a'r bobl ifanc hynny wedi cael eu cynnwys yn y grŵp oedran blwyddyn ysgol y byddent fel arfer yn ei mynychu pe byddent yn yr ysgol.

Oherwydd sensitifrwydd y data, rhaid iddynt gael eu trosglwyddo i Lywodraeth Cymru trwy gyfrwng diogel a'u cadw mewn amgylchedd diogel. Y cyfrwng diogel ar gyfer trosglwyddo'r data yw AFON.

Rhaid i'r awdurdod lleol, neu'r unigolyn sy'n darparu'r gwasanaeth cwnsela, beidio â darparu gwybodaeth am unigolyn dynodedig na darparu gwybodaeth mewn ffordd (naill ai ar wahân neu ar y cyd â gwybodaeth arall) sy'n adnabod unigolyn, neu sy'n galluogi unigolyn i gael ei adnabod.

Mae rhagor o wybodaeth am y gofynion data ar gael yn ['Canllawiau statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru ynghylch darpariaeth gwasanaethau cwnsela annibynnol'](#).

Pwy yw prif ddefnyddwyr y data hyn?

Defnyddir yr ystadegau hyn yn eang yn Llywodraeth Cymru a'r tu hwnt iddi. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru;
- Adrannau eraill o'r llywodraeth;
- Awdurdodau lleol;
- Byrddau Iechyd Lleol, gan gynnwys Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS)
- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru;
- Meysydd eraill o Lywodraeth Cymru;
- Y gymuned ymchwil;
- Myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- Dinasyddion unigol a chwmnïau preifat.

I ba ddiben y defnyddir y data?

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- Cynghori Gweinidogion;
- Llywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch y polisi addysg yng Nghymru;
- Cynorthwyo ag ymchwil i wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc;
- Monitro a gwerthuso gwasanaethau cwnsela yng Nghymru, ar lefel leol a chenedlaethol. Gall awdurdodau lleol ddefnyddio'r data a gesglir ganddynt i fonitro a gwerthuso'r gwasanaethau cwnsela a ddarperir yn eu hardal, er mwyn llywio'r gwaith o'u gwella.
- Adnabod y prif faterion a phryderon ymhlith plant a phobl ifanc a all effeithio ar eu hiechyd meddwl.

Ansawdd

Cynhyrchir ein hystadegau i safonau proffesiynol uchel a bennir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Swyddogol. Maent yn destun adolygiadau sicrwydd ansawdd rheolaidd, er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion cwsmeriaid. Cânt eu cynhyrchu heb unrhyw ymyrraeth wleidyddol.

Nid yw'r Datganiad hwn yn cael ei labelu yn Ystadegau Arbrofol bellach gan fod y casgliad data yn sefydlog, yn yr un modd â'r ddwy flynedd ddiwethaf. Mae hyn wedi galluogi cymariaethau o flwyddyn i flwyddyn a chaniatáu i unrhyw allanolyn gael ei ymchwilio. Bu ymgysylltiad â'r sector lle trafodwyd data a chasglu data. Yn ychwanegol, datblygwyd canllawiau ymhellach gyda mewnbwn gan Awdurdodau Lleol a'r rheiny a gontractiwyd i ymgymryd â'r gwaith.

Amseroldeb a phrydlondeb

Mae awdurdodau lleol, a'u darparwyr gwasanaethau cwnsela lle bo hynny'n berthnasol, yn crynhoi data cyfanredol ar blant a phobl ifanc sy'n cael eu cwnsela, ac yn cyflwyno'r data i Lywodraeth Cymru. Mae'n ofynnol i'r wybodaeth ar gyfer pob blwyddyn ysgol academaidd gael ei chyflwyno erbyn 26 Hydref yn dilyn diwedd y flwyddyn ysgol academaidd. Yna, caiff y ffurflenni eu dilysu gan Lywodraeth Cymru a'u cyhoeddi mewn datganiad ystadegol ym mis Chwefror/Mawrth.

Hygyrchedd ac eglurder

Caiff y datganiad Ystadegol Cyntaf hwn ei rag-gyhoeddi ac yna'i gyhoeddi ar adran Ystadegau ac Ymchwil gwefan Llywodraeth Cymru. Fe'i hategir gan dablau manylach ar wefan [StatsCymru](#), gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin, creu a lawrlwytho data.

Cymaroldeb a chydlyniaid

Er 2014, gwnaethpwyd cryn dipyn o waith ar ganllawiau a diffiniadau er mwyn sicrhau dull gweithredu cyson rhwng awdurdodau, egluro rhai materion hysbys o ran arolygon cynharach, ac adlewyrchu'r polisi cyfredol. Oherwydd hyn, dylai unrhyw gymhariaeth gyda data cyn 2015/16 gael ei ddehongli'n ofalus.

Ni chyhoeddir unrhyw ystadegau swyddogol gan wledydd eraill y DU ar wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc.

Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

Nod Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn rhoi ar waith saith nod llesiant i Gymru, sy'n anelu at greu Cymru fwy cyfartal, ffyniannus, cryf, iach a chyfrifol yn fyd-eang, sydd â chymunedau cydlynus, diwylliant llewyrchus ac iaith Gymraeg sy'n ffynnu. O dan Adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) cyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol") y dylid eu cymhwyso er mwyn mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau Llesiant, a (b) cyflwyno copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cyflwynwyd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol ym mis Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau sy'n rhan o'r datganiad hwn hefyd ddarparu naratif i ategu'r dangosyddion cenedlaethol, a gallent gael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau cyhoeddus mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant lleol a'u cynlluniau llesiant lleol.

Rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen ar gael yn:

<https://llyw.cymru/cwnsela-ar-gyfer-plant-phobl-ifanc-medi-2017-i-awst-2018>

Y diweddariad nesaf

Mawrth 2020 (dros dro)

Rydym am gael eich adborth

Dyma'r trydydd argraffiad o'r datganiad hwn; felly, byddem yn croesawu sylwadau gan ddefnyddwyr ein cyhoeddiad ar gynnwys a chyflwyniad y cyhoeddiad hwn. Os oes gennych unrhyw sylwadau, neu os oes arnoch angen rhagor o wybodaeth, cysylltwch â ni.

Rydym yn croesawu unrhyw adborth ar unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn, y gellir eu darparu trwy neges e-bost i ystadegau.ysgolion@llyw.cymru.

Trwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan [Drwydded Llywodraeth Agored f3.0](#), oni nodir fel arall.

